

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a korábban dr. Somogyi János ügyvéd, majd a Dr. Sipos Ágnes Ügyvédi Iroda tagjaként eljáró dr. Sipos Ágnes ügyvéd által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - a dr. Héczei Fruzsina jogtanácsos által képviselt I. rendű alperes neve (I.rendű alperes címe) I. rendű és II. rendű alperes neve (u.o.) II. rendű alperesek ellen személyhez fűződő jogsértés megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2006. október 24. napján kelt 12.UP.633.505/2005/16. számú ítélete ellen a felperes részéről 17. sorszám alatt előterjesztett és Pf/3. sorszám alatt kiegészített fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és megállapítja, hogy az I. rendű alperes a felperes jóhírnevét annak elhallgatásával, hogy a felperes ellen indított büntetőeljárás nyomozást megszüntető határozattal zárult, - megsértette.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg - 15 nap alatt - a felperesnek 300.000 (Háromszázezer) forint nem vagyoni kártérítést.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy a ... című folyóirat következő számában az ítélet rendelkező részét tegye közzé.

A peres felek az elsőfokú eljárási költségeiket maguk viselik, a felperes illetékfizetési kötelezettségét 15.000 (Tizenötezer) forintra leszállítja azzal, hogy 15.000 (Tizenötezer) forint kereseti illetéket az állam visel.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A fellebbezési eljárási költségeiket maguk viselik.

A le nem rótt fellebbezési eljárási illetékből a felperes 15.000 (Tizenötezer) forintot köteles az államnak - felhívásra - megtéríteni, míg 15.000 (Tizenötezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam visel.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A ... című újság 2003. december 3-án „A múlt emlékeit ápolják az örmények” című cikkben az olvasóit a 2002. októberben megválasztott kisebbségi önkormányzatról tájékoztatta. A cikk - egyebek között - tartalmazta a kisebbségi önkormányzat és a polgármesteri hivatal közötti pénzügyi elszámolási vitával kapcsolatosan elhangzott interpellációra a megválasztott új elnök: ... válaszát, mely szerint: „az előző testület elnökének van elszámolási problémája 154.323 forinttal, a jelenlegi örmény önkormányzatnak semmilyen pénzügyi vitája nincs a polgármesteri hivatallal. Időközben ... polgármester felülvizsgálta a képviselőtestület október 16-ai döntését és 2003. október 29-én a kerület jegyzője feljelentést tett az I-XII. kerületi Ügyészségen. A ... önkormányzat ezzel elismerte, hogy a pénzügyi hiány rendezése kizárólag rá és az előző elnökre tartozik.”

A felperes, az ... Kisebbségi Önkormányzat korábbi elnöke, módosított keresetében a Ptk. 78. § (2) bekezdésére alapítottnan megállapítani kérte, hogy az I. rendű alperes lapkiadói minőségében megsértette a jóhírnevét annak közlésével, hogy „elszámolási problémája” van, és elhallgatással megvalósult hírnévrontást is elkövetett, mert utóbb nem közölte az újságban, hogy a feljelentésre indult nyomozást bűncselekmény hiánya miatt megszüntették. A II. rendű alperessel szembeni, a jóhírnév védelméhez való joga megsértésének megállapítására irányuló kereseti kérelmét a felperes a jegyző 2003. október 29-ei feljelentésének arra az állítására alapította, hogy „... a fennmaradó 154.323 forintról szóló pénzforgalmi kimutatást aláírásával igazoltan átvette, azonban erről az összegről szabályszerű bizonylatokkal nem tudott elszámolni”. A felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát a feljelentésnek az a mondata is sértette, hogy „az aljegyzővel és a Pénzügyi Költségvetési Osztállyal az ezzel kapcsolatban történt személyes egyeztetések nem vezettek eredményre.” Ez utóbbi mondat ugyanis annak hamis látszatát keltette, mintha a hivatal részletes tájékoztatást adott volna arról, hogy milyen bizonylat hiányzik, és kizárólag a felperesnek róható fel a csatolásának az elmaradása. Sérelmezte a felperes a feljelentésnek azt a megállapítását is, hogy „... ezen összeget elfogadta.” Elégtételadásaként a ... című lapban annak közzétételére kérte kötelezni az I. rendű alperest, hogy az ... Kisebbségi Önkormányzat volt elnöke ellen indított nyomozást megszüntették, igényt tartott a II. rendű alperes elnézés kérésére kötelezésére is az ellene indokolatlanul indított büntetőeljárás miatt. Az I-II. rendű alpereseket nem vagyoni kártérítésként 500.000 forint és a sérelmezett cikk megjelenésétől: 2003. december 3-ától a kifizetésig esedékes kamatai egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni, a perköltségben történő marasztalásukra is kiterjedően. Előadta, hogy sajtó-helyreigazítást azért nem kért, mert a cikket a kisebbségi önkormányzat elnökétől utólagosan kapta meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletével elutasította a keresetet és a felperest arra kötelezte, hogy az I-II. rendű alperesek részére külön-külön 15.000 forint perköltséget, és a Magyar Államnak - felhívásra - 30.000 forint feljegyzett kereseti illetéket fizessen meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletének a Ptk. 75. §-ára, valamint a Ptk. 78. § (1) és (2) bekezdésére alapított indokolása szerint a sérelmezett közlés valóságtartalma csak annak vizsgálatával volt feltárható, hogy valóban fennállt-e az I-II. rendű alperesek által hivatkozott hiányos bizonylatolással összefüggő elszámolási hiány. Az erre vonatkozó számszaki levezetést követően az elsőfokú bíróság úgy foglalt állást, hogy az I. rendű alperes által kiadott lapban ...tól származó, a felperes 154.232 forinttal kapcsolatos elszámolási problémájára vonatkozó állítás nem volt valótlan, ezért az I. rendű alperes a felperes jóhírnévhez fűződő jogát nem sértette meg. A Legfelsőbb Bíróság 14. számú polgári kollégiumi állásfoglalásának III. pontjára utalással kifejtette, hogy az I. rendű alperes nem követett el jogsértést a nyomozás eredménye közzétételének elmulasztásával sem, mert a felperes a pert megelőzően nem jelezte az I. rendű alperesnél, hogy igényt tart a nyomozást megszüntető határozat közlésére. Rámutatott, hogy a nyomozást nem a Be. 190. § (1) bekezdés a) pontja alapján, vagyis annak kimondásával szüntették meg, hogy az eljárás tárgyát képező cselekmény nem bűncselekmény, ezért ennek közzétételét a felperes alaptalanul igényelte.

A II. rendű alperest érintően az elsőfokú bíróság azt hangsúlyozta, hogy a II. rendű alperes a valós tényekből vonta le a bűncselekmény alapos gyanújára vonatkozó következtetését, és a feljelentést a nyomozást elrendelő határozat alátámasztotta. A felperes személyiségi joga nem sérült azáltal, hogy a feljelentésre ellene indult büntetőeljárásról az azt tényszerűen közlő cikk nyomán széles körben tudomást szereztek. A keresettel sérelmezett jogsértések megállapíthatóságának hiánya miatt nem látott lehetőséget az elsőfokú bíróság a Ptk. 84. § (1) bekezdésére alapítottan igényelt objektív és szubjektív jogkövetkezmények alkalmazására. A felperes perköltségben marasztalását a Pp. 75. §-ának (2) bekezdésével támasztotta alá.

A felperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a kereseti kérelmeinek helyt adó megváltoztatását és az ítélet tényállási részének a sérelmeinek teljes körű ismertetésével történő kiegészítését, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Álláspontja szerint nem fedi a valóságot az elsőfokú bíróság ítélete indokolásának az a megállapítása, mely szerint „154.323 forint előleggel nem számolt el az alperes felé.” Hangsúlyozta, hogy a polgári bíróság nem bírálhatta felül a büntető hatóság álláspontját; az elsőfokú bíróság a nyomozati iratokból és a perben tett nyilatkozatokból is kizárólag az alperesi állítások alapján alakította ki az álláspontját. Nem vette figyelembe a felperes által 10/F/2. alatt csatolt „szakmai helyzetértékelést”, amelynek lényegét a felperes a fellebbezésében is összefoglalta annak alátámasztásaként, hogy az összesen 154.323 forint hiányt teljes összegben bizonylatolta két év elszámolása során. Álláspontja szerint a feljelentés megalapozatlanságát bizonyítja az, hogy vele soha

nem közölték melyik tételnél van hiánya, nem biztosítottak a számára konzultációs lehetőséget, a pénzügyi osztály vezetőjének ellene indított személyes „bosszúhadjáratát” az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe. Hangsúlyozta, hogy az alpereseket terhelte az elszámolási probléma valóságának bizonyítási kötelezettsége. Ehelyett az alperesek arra hivatkoztak, hogy „a valóság bizonyítása nem jelen per tárgya”, az elsőfokú bíróság pedig túllépett a „kompetenciáján” amikor a nyomozati iratokat elemezte ahelyett, hogy kontradiktórus eljárásban a feleket az egyes tételekre külön-külön megnyilatkoztatta volna. Hangsúlyozta, hogy a polgármesteri hivatalnak kötelessége az elszámolásokat egyeztetés útján rendezni, és a büntetőeljárás megindítása előtt minden lehetőséget kimeríteni. A hivatal azonban a közgyűlési jegyzőkönyvben kért egyeztetéseket sem teljesítette, egy egyszerű elszámolási probléma pedig nem lehet ok ügyészségi feljelentésre. A számviteli törvény értelmében befogadott számlák elfogadhatóságát utólag vitatni nem lehet, az állítólagos hiány mibenlétét a felperes csak találgatni tudja. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem adott helyt a bizonyítási indítványának, és annak mellőzését nem indokolta meg. Álláspontja szerint az I. rendű alperes megvalósította az elhallgatásos jogsértést, mert nem tette közzé a nyomozást megszüntető határozatot.

Az I-II. rendű alperesek az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérték. Hangsúlyozták, hogy a II. rendű alperes biztosította az utólagos elszámolás lehetőségét is a felperesnek, amit bizonyít az elsőfokú ítélet tényállásában a 216.200 forint utólagos elszámolására vonatkozó megállapítás. Az elsőfokú bíróság az elszámolás kérdésében is helyes tényállást állapította meg, jóllehet az elszámolással kapcsolatos kérdések vizsgálata nem tartozott a jelen per tárgyához.

A felperes fellebbezése a következők szerint részben alapos.

A Ptk. 75. § (1) bekezdése kimondja a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak.

A Ptk. 78. § (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is. A (2) bekezdés értelmében a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel, vagy való tényt hamis színben tüntet fel.

A felperes a 4. sorszámú jegyzőkönyvben rögzített nyilatkozatában elismerte, hogy a cikknek az „elszámolási problémára” vonatkozó állítása valós volt. Arra hivatkozott, hogy a számlák és a csekkek megvoltak, az önkormányzat pénzügyi osztályánál voltak ügykezelési hiányosságok. Valósnak fogadta el a felperes a cikknek azt a közlését is, hogy a kisebbségi önkormányzat nyilatkozatot tett jelenlegi elnökének nem volt pénzügyi vitája a hivatallal. Nem vitatta a cikknek azt az állítását sem, hogy az alperes jegyzője feljelentést tett ellene. A felperes azt kifogásolta, hogy az I. rendű alperes közreadta a személyét érintő állításokat, a feljelentésének tényét, ezzel növelte a megaláztatását, holott a feljelentésnek nem volt alapja.

A Fővárosi Ítéltábla a rendelkezésre álló peradatok alapján megállapította, hogy az újságcikknek a kereset tárgyává tett állításai valós közléseket tartalmaztak, azok megfogalmazása nem volt indokolatlanul bántó, sértő, lealacsonyító, a kisebbségi önkormányzat jelenlegi elnökének az interpellációra adott válaszában tényszerű közzététele a felperes személyiségi jogát nem sértette. Annak vizsgálata, hogy a hiányként kimutatott 154.323 forint összeget számviteli szempontból miért nem tudták elszámolni, nem tartozik a jelen perre. A számviteli hiánnyal összefüggésben tett feljelentést érintően a Fővárosi Ítéltábla is utal a Legfelsőbb Bíróságnak az EBH2002. 624. számon közzétett eseti határozatára, mely szerint valamely hatósági eljárás kezdeményezése, vagy büntető feljelentés megtétele önmagában nem alapoz meg személyiségvédelmi igényt az eljárás alanya javára, mert az érvényesített jog alapossága, vagy aaptalansága csak a megindult eljárás keretében dönthető el. Annak ténye, hogy a felperessel szemben a nyomozati eljárást lefolytatták, alátámasztja a feljelentés megalapozottságát; a hivatali kötelezettsége körébe tartozó feljelentés megtétele miatt személyiségi jogsértés nem állapítható meg. A feljelentés megtörténtének tényszerű közzétételével az I. rendű alperes sem követett el személyiségi jogsértést, bár a felperes személyét és a korábbi társadalmi megbecsültségét, a feljelentésének hírüladása kétséget kizáróan hátrányosan érintette.

A Fővárosi Ítéltábla rámutat arra, hogy a hiteles tájékoztatás keretébe nemcsak az eljárás megindítására, hanem az eljárás befejezésére, annak eredményére vonatkozó tudósítás is beletartozik. A nyomozást megszüntető határozat elhallgatásával az I. rendű alperes mulasztásos jogsértést követett el, mert elzárta a felperest attól a lehetőségtől, hogy mindazok akik az I. rendű alperes által közzétett cikkből a jóhírnevét hátrányosan érintő eljárásról tudomást szereztek, arról is értesüljenek, hogy a megindult eljárás a felperes számára kedvező eredménnyel zárult. Ennek közzététele a felperes a jóhírneve megóvása végett indokolt, elmulasztásával az I. rendű alperes a felperes jóhírnevét megsértette [Ptk. 84. § (1) bekezdés a) pont]. A felperes e vonatkozásában az elégtételadást is alappal igényelte [Ptk. 84. § (1) bekezdés c) pont].

A Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja - szubjektív jogkövetkezményként - a polgári jogi felelősség szabályai szerint kártérítési követelés érvényesítésére biztosít lehetőséget annak részére, akit személyhez fűződő jogában megsértettek.

A Ptk. 339. § (1) bekezdése értelmében, aki másnak jogellenesen kárt okoz köteles azt megtéríteni. Mentessül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben elvárható.

A Ptk. 355. § (1) bekezdése szerint a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig ez nem lehetséges, vagy a károsult ezt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni.

A Pp. 164. §-a alapján a sérelmet szenvedett személyt terheli a bizonyítási kötelezettség arra vonatkozóan, hogy a jogsértés miatt, azzal releváns okozati összefüggésben őt kár érte.

A felperes az elsőfokú eljárás során kárának bizonyítása érdekében tanúbizonyítást ajánlott fel, amelyet az elsőfokú bíróság - eltérő jogi álláspontja folytán - nem fogantatosított. Az ezt sérelmező fellebbezési érvelésre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla a felperes tanúbizonyítási indítványának helyt adott. A meghallgatott tanúk vallomásai alapján (6. sorszámú jegyzőkönyv) megállapítható, hogy a megindított nyomozás megviselte a felperes egészségi állapotát, hátrányosan élte meg, hogy az ellene indított eljárás elterjedt híre következtében a korábbi tekintélyét a környezetében elvesztette, és annak visszaszerzésében akadályozta az, hogy az I. rendű alperes a nyomozás megszüntetéséről az újságjában nem adott tájékoztatást. Ez utóbbi körülmény miatt elszenvedett nem vagyoni hátrány ellensúlyozására a Fővárosi Ítéltábla - mérlegeléssel - 300.000 forint kártérítést tartott arányban állónak.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján - a perköltségre is kiterjedően - a rendelkező részben foglaltak szerint változtatta meg, és ennek megfelelően a Pp. 239. §-a szerint alkalmazott Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a felperest, valamint az I. rendű alperest a másodfokú eljárásban felmerült költségeik viselésére kötelezte. A pernyertesség-perveszteség arányának megfelelően rendelkezett a feljegyzett fellebbezési eljárási illeték megosztott viseléséről is a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1), (2), valamint 15. § (1) és (3) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel.

Budapest, 2007. június 1.

Dr. Sággy Mária s.k.
a tanács elnöke

Lévainé dr. Szakács Mária s.k.
előadó bíró

Dr. Fülöp Györgyi s.k.
bíró